

CSIKILAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Váhar L. könyv- és papírkereskedése Csikszereida, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők. Telefon hívószám 20</p>	<p>FŐSZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. ÉLTHES GYULA</p>	<p>Megjelenik minden szerdán. Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legelőszörban az árképletnek Kiszároltak nem adnak vissza.</p>
--	---	--	---

Husvét.

Csikszereida, 1913. március 18.

Az Istenember földi, nehéz küldetése véget ért. Mikor husvét vasárnapján megkondultak az ünnepi harangok: ez már ennek az égi küldetésnek az apotheosisa.

Sok igazsággal mondja a francia költő, hogy a világtörténelemnek legnagyobb eseménye Jézusnak a földre való jövetele. Új világ nézetet teremtett az ő új szereteten alapuló vallása. A római imperium akkor élte világhatalmát s ezt a hatalmas birodalmat is, minden üldözés ellenére, áthatalta a keresztény vallás, áthatalta az új szellem: Jézus vallása.

A feltámadás ünnepe is hatalmas szimbóluma annak az igazságnak, hogy az eszmét megölni nem lehet. Követ hengerítették koporsójára, öröket állítottak melléje és mégis feltámadott; feltámadott, mint a hogy az eszme fölött koporsójából és eget kér.

Nagy eszmék, nagy gondolatok hatották át az emberiséget azon a néhány ezredéven át, melyet a történelmi idők távlatán képesek vagyunk áttekinteni. Mennyi eszme indult meg világhódító utra nagy népszerűség közepette és mennyit elfújt már a váltakozó kor-szellem, legtöbbször örökre. Jézus vallása azonban folytonosan hódít és minden koraszellem dívatának nagy hullámvéréseit szilárdan kiállja. Kétségkívül igaz az, hogy a mai kételkedő, minden tekintélyt lerombolni akaró és materiális kor visel a látható legnagyobb intézmény: a keresztény vallás ellen legádázabb harcot. Még a francia forradalom hitközönye és észvallása se volt oly gyilkos. És mégis mit látunk? Azt látjuk, hogy Jézus egyháza sziklaszilárdan áll és új híveket hódít meg az öt világrészen. S ki tagadná, hogy ma a huszadik század elején az öt világrész Isten hajlékában több harang hívja imára áhítatos közönségét, mint valaha. Hinnünk kell Jézusnak isteni küldetésében, mikor fenséges tanításának est az egyetlen és évezredekre szóló sikerét látjuk.

És valóban oly gyarlók, olyan erőtlének és a természet fenséges rend szerében olyan kis féregek vagyunk mi, nagyratörő emberek, hogy valóban nem lehetünk el hit nélkül. Est a mai husvét ünnepi napon, legjobban érezzük. Mennyire szükségünk van az élet harcában, küzdelmeiben a hitre. Cselekvésainknek ez az irányítóje s még az az ember is, kinek hite kialszóban van, husvét harangszavára lehetetlen, hogy el ne gondolkozzék az Isten-ember földi küldetéséről, Golgotha járásáról és megdicsőüléséről.

Szólnak a husvét harangok. Fűrészesük meg lelkünket a husvét hagulatában. Hártsuk el magunktól az élet kenyérgondját és mossuk le kezünkről a munka salakját: legfőként lelkünket mossuk meg a gyűlölet és pártoskodás, nemzetviszály kizsoltól. Különösen erre

van szüksége a magyarnak. — Annak tudására, hogy nagy nemzeteknek is pártoskodás és nemzeti viszály ásták meg sírját:

Boldog husvét ünnepet kívánunk olvasóinknak.

— **Gyalóky főispán üdvözlése.** Ditró községe Gyalóky Sándor főispánhoz a ditrói járásbírósg felállítása érdekében kifejtett támogatásáért az alábbi táviratot intézte:

A március 15-iki nemzei ünnepre egybegyűlt ditrói közönség Meltóságodat hazafias lelkesedéssel, igaz szívvel üdvözölve, hálás köszönetét fejezi ki a község által kért járásbírósg felállítása érdekében kifejtett hathatós támogatásáért.
Ditró községe.

— **Vasuti megállóhely Csikszenttamason.** Csikszenttamás községe a május 1-én hatályba lépő új vasuti menetrendben megállóhelyet fog kapni, mely a község közönsége rég óhajtott kívánságának teljesülését jelenti. Ebből az alkalomból Csikszenttamás község képviselőtestülete f. évi március 4-én gyűlést tartott, melyen egyhangulag elhatározta, hogy Gyalóky Sándor főispánt a vasuti megállóhely létesítése érdekében tanúsított támogatásáért tisztelettel üdvözli és köszönetét fejezi ki. Elhatározta továbbá, hogy Gyalóky Sándor főispán arcáépét a község részére megfesteti és érdemeit jegyzőkönyvileg örökíti meg. A község közönsége közel jövőben Gyalóky főispán tiszteletére bankettet rendez.

A politikai helyzet.

Csikszereida, 1913. március 17.

Lezárul parlamenti életünk egy korszaka, mely sok tekintetből szomorúnak mondható. Meg azok is, akik a végőig kitartottak, a Lukács-kormány és Tisza elnökség: mellett, elfojtott lélegzettel festék a lezajlott politikai küzdelmek végső momentumait. Nem azért, mintha azok, a kik ezen váltakozó s kétségtelenül történelmi jelentőségű időkben az ország ügyeit felelősségük teljes tudatával vezették, nem állottak volna a helyzet magaslatán s el nem követték volna mindent, hogy szabályozottabb mederbe terelődjék a szenvedélyek tájékozódó áradata, hanem azért, mert az ellenzék vezetőférfiai kezdettől fogva gyengéknek és tehetetleneknek mutatkoztak a harc irányítására.

A magyar parlamentben voltak az előtt is szenvedélyes és perzselő izgalmaikkal telített viták; személyes összetűzések és obstrukciós bonyodalmak egyformán tarkították a pártok küzdelmeit, de mindann, iszor, a mikor maga a parlamentáris us jutott válságba, a mikor a szenvedélyek árja elnyeléssel fenyegette legfeltettebb nemzeti kincseit, az ellenzék férfiakban is mindannyiszor felülkerekedett a meggondoltság és a dolgokat magasabb szempontból megbírálni hivatott pártvezérek minden

kor képesek voltak meglegyelmezni a saját embereiket. A beállott súlyos fordulatnak legfőbb okát, sajnos, abban kell keresnünk, hogy az ellenzék főemberei már az obstrukciós küzdelem elején elvesztették minden befolyásukat a saját táborukra. Már régen nem voltak a névleges vezérek a helyzet urai es bár kétségtelen, hogy látva a katasztrófa folyton növekedő arányait, nemcsak Apponyi és Kossuth, de Andrassy is ismételtlen teettek kísérletet a guruló lavina feltartóztatására, de a vezérek közemberek terrorjával szemben csakhamar kitűnt teljes tehetetlenségük.

Március 4-én úgy látszott, mintha az ellenzék elismert kitűnései a gyeploket még egyszer magukhoz ragadták volna, de csakhamar, vagyis már egy héttel utóbb kitűnt, hogy a terror és a fektelenség még mindig a legfőbb irányítói az ellenzék akciónak. Már pedig ott, a hol az ellenzék kizatonakát a saját verérek sem képesek megfékezni, miként is volna lehetséges, hogy egy elavult és teljesen hatástalan házszabály vessen gátat az ellenzék fektelenkedésnek? Nyilván egy embere volt a magyar képviselőházban, aki — habár formai szabálytalanságok és nem éppen a legszubbilissabb eszközökkel — véget tudott vetni a parlamenti anarkriának. Hogy a helyzet annyira elmérgesedett, azért legfőképpen az ellenzék vezérek vonhatók felelősségre, de hogy legalább a jövőre nézve az obstrukciós szörnyűségek lehetetlenné váltak, ezért az érdem legfőképpen Tisza István gróftól illeti. Ez érdemért pedig az elfogulatlanabb utókor annál hálásabb lesz iránta, mivel az új választójogi törvény alapján összeülő képviselőházban kifogástlanni, hogy a szigorított házszabályok élete egyáltalán nem irányul a magyar polgári és közjogi ellenzék ellen és hogy a legfőbb rendelkezés az új szabályoknak az, miszerint a nemzetiségekkel s egyéb destruktív irányzatokkal szemben hathatós eszközül szolgáljanak a parlamenti rend fenntartása céljából.

Ha csak a függetlenségi ellenzék parlamenti tulkapásainak a megfékezéséről volna szó, akár a régi házszabályok is érvényben maradhattak volna tovább, mivel el sem képzelhető, hogy az 1912—13-iki év kiábrándító tapasztalatai egyszersmindenkora el ne veték volna kedvét a régi ellenzéknek az obstrukciótól.

A mostan folyó végső erőfeszítés meg ne tévesszen senkit sem, a mit az ellenzék június 4-ike óta mivel, az már többé nem obstrukció, hanem a kátyuban való kínos vergődés. Oh, csak még egyszer nyerhesse vissza szabadságát ez az ellenzék, de hogy is fog az többé obstrukálni!

Még az épp oly hű, miut temperamentumos Vázsonyi sem fogja a parlamenti ellenzékét meggondolatlan lépésre kényszeríthetni, a főrendiház pedig, a mint nemely boudoir ellentétek megtelevő elütését nyernek, ismét a régi kezes bárányá fog átalakulni.

Az ország közvéleménye azonban, mely a legcifrabb szalonpetykánál és a lehangzatosabb deklarációknál is többre becsüli a parlamenti rend helyreállítását; az ország dolgozó polgársága, melyet annyira megviselt az ipar és kereskedelem pangása, most már joggal kérdezi; quousque tandem abuteris...?

Valóban itt az ideje, hogy ne éljenek vissza politikusaik a nemzet türelmével és hiúságon alapuló törekvések miatt ne tegyék tönkre az ország legfontosabb érkeiket.

Ha semmi egyéb, hát az a rettenetes közöny, melylyel az ország több mint egy év óta nézi és tűri az ellenzék vergődését és a Házból való kitesékelést, kijozanithatná a legkonokabakat is.

Hisz március 13-án is, amikor pedig azt lehetett hinni, hogy végre valami nagyot fog művelni az ellenzék, nemcsak a vidék, hanem a közvetlen érdekel Budapest is fagyos közönnnyel kísérte az ellenzék fel- és kivonulását és alig hogy 2—300 nyi tömeg verődött össze a Justh által vezetett hadoszlop megbámulására.

Hej nem így volt ez a nemzeti ellentállás idején! Akkor a nemzet hitt még a szép szavaknak, ma már csak a tettek imponálnak neki. Tettek és cselekedetek, melyek véget vetnek a dilibábos, csalóka hitgetetésnek s — bár súlyos áldozatok árán — de gránitkövekkel alapozzák meg a nemzet jövőjét.

Tusnádfürdő jövője.

Még emlékezünk arra, midőn néhány évvel ezelőtt Tusnádfürdő válságos anyagi helyzetében a földművelésügyi kormány konvertálta a fürdő 320.000 koronás adósságát a nem éppen nagy kiméttel fellépő Brassói Ált. nyugdíjintézetnél, maga a kincstár lépven be a fürdő további hitelezőjének. — Emlékezünk arra, hogy a kormányt magasabb nemzeti és közgazdasági okok indították ezen konverziós elhatározásra. Bár a kormány az adósság törlesztésére az adiginál jóval előnyösebb feltételeket szabott meg a birtokosok szövetkezetének, — Tusnádfürdő bajai súlyosabb természetűek lévén, semhogy a kölcsön kamatainak leszállításával helyzetét szánálni lehetne: megindult a tárgyalás a fürdőnek állami tulajdonba átadása és átvétele iránt. Tudjuk, hogy a koalíciós kormány alatt a válságos politikai viszonyok közepette egyelőre a tulajdonos négy község magának talált vagyoni jogi igénye, másfelől a kormány lemondása folytán holt pontra jutott az adás-vételi kérdés.

A múlt év végén a tulajdonos négy község — Tusná, Kozmás, Lázárfa és Verebes — a fürdő nem változott anyagi helyzetében azon megkeresést intézte a bérli birtokosok szövetkezeté igazgatóságához, hogy a négy község a lehető legmesszibbmenő engedmenyt teszi meg a kir. kincstárral szemben vagyoni jogi igénye tekintetében — járjon közbe a földmiv. kormánynál az adás-vételi ügylet megszakított fonalzála felvételénél.

A fürdő igazgatóság a négy község ezen önzetlen ajánlatát magává vette, — indokolt ajánlatával a kormányhoz feljlesztettni rendelte. A fürdőigazgatóság a négy község és saját határozatát a szövetkezetli ügyész, dr. Nagy Jenő utján személyesen juttatta a kormány kiküldöttje kezébe. Azonban, miután a négy község megkeresése a vagyoni jogi igényt illetőleg nem tartalmazott oly összegszerű, határozott megjelölést, — mely alapján

MÉRNÖKI IRODA

bányászat, föld- és erdőmérések, ut, vasut, kötélpályák, ásványvizek, bányagépek, FÖLDGAZDASÁGÉPÍTÉS stb.

Balás Jenő okl. bányamérnök

Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 15. szám, I. emelet.

a további tárgyalás felvehető volna, — a négy község határozatok pótlására hivatott fel, mely szerint megjelölendő lesz összegszerűleg igényük s majd e kiegészítéssel lesz a személyes uton feltérjesztett megterjesztés ismételtén feltérjesztendő.

Ezek után a négy község Kozmános folyó hó 13-án tartott népes gyűlést s ezen egyhangulag 300.000 koronában jelölték meg azon összeget, mely ellenében az adóssággal terhelt földöt a kincstárnak vagy ennek közvetítésével megfelelő feltételekkel tulajdonul átadni hajlandók, miután a birtokosok szövetkezete már előzőleg jogerősen azon kijelentést tette, hogy a bérletről lemond, a mi az ő tulajdona, ellenérték nélkül kész az új tulajdonosnak átadni.

Ugy tudjuk, hogy a jeleni földmiv. kormány földpolitikája teljesen ellentétes az azzal a törekvéssel, hogy földöket vegye i, hiszen a megélvőket is bérbeadja. Ha ennek dacára is Tusnádfürdővel szemben a községek igényét illetőleg tárgyalás fog folyni, annak mélyreható okai vannak és kell legyen, mert a fizetni nem tudó szövetkezett az adóra ránehezedett terheket nem bírja, — a földöt fejlesztési képtelen, — a négy község vagyona a bérleti idő tovább haladásával javítás s végül is a hitelező kincstár az állami kölcsön visszafizetésére maga kell legelső sorban módot nyújtson, megfelelő kibontakozást keresve, bármilyen furcsán is hangozzék ez.

Nem ismerjük a kormány ez irányú tervét, — legalább befejezett formában nem, — de egy bizonyos, hogy kibontakozást keres a miniszterium jóakór delegátusai útján s remélhetjük, hogy talán 2—3 év múlva megoldva lesz a föld ügye, — melyet a négy község fent említett határozata csak elősegíteni alkalmos.

Helyén valónak tartjuk megjegyezni, hogy a négy község 300.000 koronás igénye kielégítése esetén 1943-ig, a míg t. i. a bérlet tart, kamatos kamatokkal egy milliót meghaladó összeget tenne ki, mellyel szemben 1943-ban egy vissza fejlődött föld birtokába jutna, még akkor is, ha az adósságok letörlesztetnének s a mikor maguknak a községeknek kellene 100.000-ekre menő beruházást tenni. Ugy látszik a községek maguk teljes tudatában vannak a jelen és jövő helyzetnek.

A székely gazdasági kérdés.

IRTA ÉS ELŐADTA: LÁSZLÓ GYULA.

(Folytatás és vége.)

A kivándorlás 25—30 év előtt, a román vámháború körül időben történt a le nagyobb mérvű, amikor nemcsak a munkás proletárus, hanem az iparosok ezrei is családostól átköltöztek a nagy tömegek végleg ösát is marad Romániában. Ebben az időben a keleti vidék legjelentékenyebb iparvárosa, Kézdivásárhely egyik népszámlálástól a másikig 500 lélekkel fogyott. Ez a kivándorlás később ráeszt a román közvélemény ellenszenve és az idegenség beözönlése elleni védekezése, részint pedig az itthoni faluzemek elszaporodása miatt

csökkent ugyan, mindazonáltal nem szűnt meg. Sok uttelel vesznek ki a székelyek most is, egyidő óta Amerikába való vándorlásra is.

As 1910-ben kiadott uttelevek száma volt:

Table with 2 columns: Location and Number. Locations: Csikmegyében (3042), Háromszéken (4854), Marostordában (886), Marosvásárhelyt (114), Udvarhelyben (1026). Total: összesen 10.427.

Véglegesen kivándorolt ugyancsak 1910 évben

Table with 2 columns: Destination and Number. Destinations: Romániába Amerikába, Csikból (252, 20), Háromszékről (181, 22), Marostordából (147, 119), Marosvásárhelyről (—, 19), Udvarhelyből (204, 464).

Kivándorolt ugyanezen évben a Székelyföldről Németországba 14, más európai államba 2 és más világföldrésre 7. Összesen tehát 1454 egyén és ezzel szemben visszatért csak 258 egyén.

A külső országokba való kivándorlás mellett egyidő óta, amióta itt-ott vasutaink épültek, fokozódó méretet ölt a székelység fiatal-ságának ideiglenesen az ország távolabbi vidékeire való elszóródása. Imárr nemcsak a székely szőlő és kocsis, hanem kiszáll a Királyhágón inenne; ellipti Aradot, Budapestet és kibányodik Beesbe is.

Mint hogy egy a külföldre, főképp Romániába, mint az ország bels jébe leányok mennek legnagyobb tömegben, a Székelyföldön, talán világszerte unikum számba menő helyzet állott elő, hogy tudniillik a nők száma tetemesen kevesebb, mint a férfiaké. A legutóbbi 1910 évi népszámlálás 16 258-al kevesebb nőt talált, mint férfit. Az országos statisztikai hivatal maga is mint rendkívüli eseményt külön fölemlíti ezt az abszurdumot a kiuntatja, hogy például Csikmegyében 1000 férfire csak 922 nő jut. Okát szintén az előbb említettekben adja, hogy tudniillik a székely lányság veszedelme nagy számban el. öborol hazuról.

Tizenöt év előtt Vázonyi Vilmos a Pesti Hirlap vezércikkében azt írta volt, hogy ahol a női nemek ily nagy fokú szétzilálása jelentkezik, ott a férfi kérdés nincs megoldva s a székelybajok legnagyobbika ebben a dekadenciában kiabál élénk. Mert a nő első hivatala, hogy itthon aszozony és anyja és a férfiak segítő társa legyen.

Nem fűzöm tovább a dolgokat, mert azt hiszem, hogy o néhány pozitív adatban igazoltam azt, hogy lejtlen vagyunk és a pusztulásnak ronsai gyűlemének.

Hogy az erdélyi román-ság viszonylagosan gyarapodik, ez kétséget kizáró tény. Szaporodik nemcsak az ugynevezett nemzeti-ségi vármegyékben, hanem a tisztább magyar-ságú Székelyföldön, legszembetűnőbben Három székvármegyében. A statisztikai hivatal ezt is fölemlíti az 1910. évi népszámlás eredményeinek bevezetésénél. Annak előtte tíz évről, tíz évre én is kimutattam volt községről községre ezt a már régebbi, tehát nem új keletű terjeszkedést.

Hát bajnak baj ez is, lényegében aszokban abban van a veszedelem, hogy a számbeli aszaporodással térdhódítás is jár. Nem véletlenül, hanem tervszerűen s ami reánk néve elszomorító, feltartóztatatlann! Az a faj, mely Hora és Kioska óta, mint ígért földjét magának vindikálja Erdélyt s azóta nem szűnt meg iskolában és templomban erősíteni ezt a meggyőződést, céljáról nem fog lemondani soha. Legkevesebb most, amikor a magyar-ságnak önmagában való meghasonlása tetőfokon áll s a pártolitika tulengé-vo között „ki a legény a csárdában”, virtu-kodások változatossága járja. A panaszkodás ily viszonyok között inkább káros, mint hasznos. Mert tartos figyelme egy sem talál s inkább arra jó, hogy az erő mérleget még inkább a versenyző népfajok javára billentse.

Lássuk egyébirant hogyan fejlődött és nőt ki a nemzetiség ereje. 1848-ban az oláh jobbágy-ság nemcsak szabadsághoz, hanem vagy-onhoz is jutott. A nemzet kegyelméből kapta a jobbágyi föld-eket felszer-lesssel együtt, viszonylagosan jobb és több földet, mint a mil-lyent helyenként a székelyek bírtak. 1867 után a magyar kormány ngyot és merészet gondolt. Célul tűzte ki a nemzetiségek meg-magyarosítását. S mert ez nem ment könnyen, alkalmos alkalmokra kedvezéseket nyújtott nekik. Vasutakat épített már negyven év előtt a nemzetiségi városokat ellátta díszben és fenye- ben pompázó köztisztviselőkkel és köz-épületekkel.

A politikai szük látókörben mozgott és úgy „ko-kodott, hogy a székelyek úgy is magya-rok maradnak, tehát ók várhatnak. Ez vártak az itelelnapig, amíg recsogni kezdett ez a da-rab magyar föld. Az oláhok nem lettek magya-rok, ellenkezőleg a megegyengetett hala-das ösvényébe jutván, még nagyobb oláhokká nőttek ki magukat. Imárr azzal dicsekszenek, hogy ók képviselik a faj Erdélyben, mely a haladásban elől vezet. Következőképpen Erdély hegemoniájának bírása természet-szerűleg óket illeti meg.

E nagy vonásokban adott változást még egy közelebbi példával is megvilágítom. A vasutakat a nemzetiségi vidékek akkor bírták, amikor a székelység még mes-zo-évi embryo-ban volt. Nálunk az új generáció beleszületett az új viszonyokba, tehát már élvezte a for-galmi előnyöket, míg a székelyek új nem-zéke még nem ismerte a gőzmozgást. Ennél fogva a nemzetiség lakta vidéken minden ami értékesíthető: termény és munka hatványozódó magas árat ért el. S mert saját szükséglet-eket is közelebb eső forrásokból olcsóbban szerez-hették meg, a gyarapodást mi sem gátol-hatta. Nem úgy a Székelyföldön. Itt, hogy c-ak említek: a Romániából szállított kukorica ára a vámháború után egyik napról a másikra kétszeres arra szökött föl. A maga terményét pedig a székely az egy oldala szorított szük kebb piacra napi, söt heti járúföldekre kellett fuvarozza, hogy károsodással is tudadjon rajta. A forgalmi viszonyok ez az aránytalansága pedig vég nélkül volt, vagyis elég arra, hogy a nemzetiség felgazdagodjék a székely pedig leszegényedjék.

Nem kell mondanom ezek után, hogy mi egy téves politika áldozatai vagyunk, amely ideális magasságban elméleti alapon, vagyis

a székelyek nélkül akarta megoldani az erdélyi kérdést.

Knek a politikának más tévedései is vol-tak. Nem helyezvén nagyobb súlyt a székely kérdésre, a legfőbbazór tájékoztatással el-szálta azt is, amit csinált. Például egy időben mindent a kultúrával egy kalap alatt akartak megoldani. A kultuszminiszter csinált volt a hetvenes években olyan iskolát, ahol a gyer-mekeket heti 2—4 órai gyakorlattal akarták művelt iparosokká kiképezni. Aszútan assalma-tonással, lombfűrészeléssel, fogpiszkáló készí-téssel és slöyd gyakorlattal édesgették a nép-et az iparhoz, oly vidéken is, ahol természeti kincsekben bővelkedő területek nagy mennyi-séget vártak megmunkálásra. Nem traktáros, hanem milliókat érő vagyonok sürgötték különösen a vasutak beállítását, hogy létre jöjjön az a na-gyobb ipar és az a n-nyobbb kereskedelem, amely ezt a népet igazában kiemeli a stag-nációból s nemzeti hegemonia megvédésére igazán képesé teszi.

Tévedett a mi politikánk akkor is, amikor csakugyan nagyot és maradandót akart csinálni. Tizenkét év előtt a székely leánykivándorlás megakadályozására egy szöveggyártás és egy dohánnyártás helyezték le az Erdélyföldre. Nem oztották meg, hanem mind a kettőt Sep-izentgyörgy városnak adták. Ez a város, habár a leánykivándorlás veszedelme nem fe-nyegette, meghírt egy gyárát, kettő már sok volt, mégis kettőt kapott. Ez Kézdivásárhely s más határszéli vidék nem kapott semmit. Sepsizentgyörgyön a gazdákat és polgárokat megayomorította a mástelezer munkást igénylő két gyár, mert minden építész ember most már a biztos és állandó kereset után vezette magát. Ez a kisebbik baj volt, a nagyobbik az volt, hogy a háromszéki „Szépmező”, ki-vételesen gazdagabb vidék kezdetben nem volt képes annyi munkást termelni, hogy a gyárak akadálytalanul dolgozhattak volna. Ezt pedig megtudták másból is, söt Budapesten is a „nesze neked székely mentés”, mindenkit letorkoltak Sepsizentgyörgyvel, aki még a székely bajokkal előzőbözött Kézdivásárhely és vidéke a más vezélyeztetett határvidék, ahol a leányvásár üzemei annak idején lelep-leztettek, ahol a legtöbbször beduszakozott ablaku lakatlan ház áll s ahol a fentebb említett ro-mán ténfoglalás napirendben van, a közfigye-lem szférájából éppen ezért tartósabban kívül kerekítették.

Tisztelt uraim, eddig az okokat és hibákat soroltam fel, amelyek a székelykérdést föl-ídezték és súlyosbították. Már most a kedvező feltételekről szölok.

Ismét a statisztikához térek. Azt mondja a legutóbbi népszámlálás eredménye, hogy a a székely még mindig a legszaporóbb fajja az országban 1910-ben elvezületett gyerek esett 1000 lélekre

Table with 2 columns: County and Births per 1000. Counties: Csikmegyében (40.4), Háromszék megyében (35.7), Marostordámegyében (38.8), Udvarhelymegyében (36.3).

Az országos átlag 35.3, tehát a székely-föld ezen feül áll, jeleül a faj egyseges volt-ának. Söt Csikmegye a legneptelenebb terü-let 40.4 természetes szaporodásával az ország-ban a legelső megyék közé jut.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Husvét.

Irtá: Szabolcska Mihály.

Oh eszent igazság, husvét ünnepe, Kitudi a bünös had megrettene; Ki a farisonekat megaláztat S a búnske helytartót reszketni látta; Ki eltoltad a hóvet, mit fölibéd Odahengerítettek a pribékek, S kibontva tiszta, szép menyeyi szárnyad, Ott hagyta d a neked szánt siri égyat: — Áhitosunk utánad!

Husvét, föltámadásnak ünnepe, Halálra szántak új szöbb élete; Ki nem hagyta d porban megalázva, Ót, aki hitt a maga igazsába, S eseményeibes hű maradt halálig, A rímért kinos kereset nyomorág. — Husvét, te eszent, öröme-vált bubánat Ki felmszartalod a Golgotákat: — Áhitosunk utánad!

A fájdalomból...

A fájdalomból sohse lesz dal Vagy csak idővel, mikor enyhül Ha igazi nagy bánatom van: Kény fakad, nem dal a szívemből.

Ne fájdat a bűtöt a haláltól, Akárhogy sokok énekében... Ha dal fakad már bánatból Tal van minden nagyobb vesztélyen.

Szabolcska Mihály.

Rosamunda.

— Irtá: Kémenes Antal. —

567. októberének idusán az ég derült s a levegő szakadatlanul enyhe volt. Csak a nyugati égboltozato: ölte meg az ólom szürke felhőkben valami szok-tatlan lemondás... A feltevélyenokon átszűrődő esti napfény sárga sugarai csökölt a rét zúld borsonyát s a hervatag avart. A dicső lámpa a nappal királyi elbujni készült a föld alá s vérmes tekintettel még egykezzer meghörzösta. Alboin és Kunimundt búnske hadsín kerse meg az ódonon rongest s bántul a adás küzdelme. A lenyugró nap utolsó köszöntésü gyanánt fűrészt meg bágyadt fénysugárban a vér-mezőt.

— Isten veled! — szólalt meg kunimund látyo-lozott hangon, — többé nem ragyogsz rám s koronámra.

— Gyúttél Alboin! — Gepidia tied! — Enyém országod s Rosamunda lányod! Alboin! többet a kebel elnem bírhat. Országod s dicsőségem lábad előtt Kegyelem! — Rosamun-dát add vissza nekem. Az élet határánál vagyok. Utolsó kívánságom, hogy karjal közül vigyék a Wal-kürök Walhallába lekemet.

Nem! Rosamunda enyém, karjaimból nem fejt ki hatalom! — Istenek büntessék meg a gyalázatot! Isten veled édes gyermekem walhallában találkosunk, Isten veled!

A hős ajka örökre elnémultak. Fehér arcán egy vonás sem volt az életnek, melyre az égboltozat lemosolygó csillagai vetettek reszketeg halovány sugárt.

— Alboin tied vagyok! Oh tied szólat! meg fájdalmas hangon Rosamunda. Itt e kebel, tépd ki ou-nan a szívet, hogy többé ne szavadjon! — Elmúlt ne kívánj! Légy boldog s tégy bol-doggy, mert hitvesem leszel.

— Csak egyet ók mégis... csak egyet... Fogal-mazz! — mielőtt hasántól búcsút vennék engedő, hogy egy maroknyi földet vigyek emlékül a hogy csokollam meg utóljára atyám áldó jobbját, a kubit melyen annyit melegengetett, a görénygőz, melyet vére ástátott.

— Atyád elment! — látvól a multra! Rosamunda! Elj jövőnknek! — Elti óh mi fájó a gondolat... — Ne gondolj a gondolat Rosamunda. Légy búnske az Alboin névre. Pannonia fejedelmén asszonya vagy! Dicsőség ami osztályrészednek. Múrnában vá-nak rád udvarhölgyed. Reggelre ott lesznék az enyhe kellemes éjben, melynek esendjét csak a csu-logány vezí fel.

A biztató szavak, mint a villám a márványföde-len, úgy sziklottak végig Rosamunda lácsul lelkén s arcán mint a vihart jósló alkonyi ég pirja égett a harag tüze.

— De mit tgyek!? Szólat alig érthetően... Átkoznám a perccel mely szült, ha nem tudnám, hogy morosunk iteucnik kezéből jön Jójjba hát minék jönnie kell.

Alboin lóra kapott, keblére zárta a fogoly király lányt s a halovány hold bágyad világa s a csoda tisz-tán boltzódott csillag fényesül Murának vette út-ját. Hosszu fáradságos út után az ój már reggelre hajulni készült. A nap tányéjra még nem emelkedett fel, de jöniét hirdető borbély megart a még fel nem lvoit harmat nehéz csapjében, melyet mint valami keleti fejedelem szészörtő rubinját úgy ékesítik Rurra tagját. A hód a halkörök felcsúllt palást-jából kibontakozott a Dráva partján búszkélkedő királyi várkastély.

— Itt lesz a kedves otthonunk! ujjongot Alboin Rosamunda szótlanul hallgatta a királyt. Ajka moz-dulatlanul maradt.

Egy két nap múlva Marsubau termettek. A kas-tély keleti bástyájánál hullánszó néptömeg fogadta a királyi párt.

— Eljen Alboin! a hős, a vítás és nagy király! — Az ódon várkastély esőjéja szászoros dörgésben rugta vissza az Udvardalt.

— Mit ér a pompa kinos, ha élvezje nincs!? nyolte el az örön vihar Rosamunda panaszos szav-ait. Erőszak, elnyomás ööljög uralkodik az egész szemhatáron s uncsa egy talpalatnyi menhely sehol.

Alboin hitvesének tart s én úgy érsem, hogy rabja vagyok csak. Egy év a királyi rabágból le-pergett oly lassan, mintha csak az idők kerékét kö-tötték volna meg. Mialatt az élet róssái is eltűntek Rosamunda fehér aráról.

Egy szép ósai délutánon a Dráva tükreire néző aszóbbában a multakról merengött Rosamunda. Csön-des maszányban meglepte Alboin. — Rosamunda tudod-e, hogy nagy nap van ma? — Igen október... a fájó emlék napja.

As ablak nyitva volt s széles aranyos kerekben ouloltak be rajta az ósai upeagarak. Egy részük éppen Rosamunda halovány homlokára esett, hogy emléktessze a ragyogó napra, melytől atya búcsút vett a hazájára Gepidiára, melynek látsa bukását.

A gyászos emlékű hely... egy gondolat villámra feltámasztotta lelkében a multat, — szikította féibe a siri esendét Rosamunda. — Neked s népednek örömnapja van ma. En pedig áldosok a mult fájó emléteinek.

Atyám temetetlen maradt... ott a fehérő csont-tok csökölom szokat... Szemet könybe lábbadtak. Többet is mondott volna még, de fájdalma ajkán rekesztette a szót.

Ma egy ország örül királyi boldogságán. Csak a királyné nem? Feleld a multat Rosamunda mert a női könyek engem légytossak meg! — Fél 6 óra! — Az estebéd készen! Ma Alboin jobbján leszel! Kövesz.

Rosamunda meghá-olt a köszív akarata előtt s megjelent a királyi ünnepegen.

Alboin s a barátai a szőroni s chiosli szőlő neg-éses levét fogyasztották a nap örömeire. A mulató gazda már belemarkolt a kész éjszakába.

A nap hőse most sem akarta megtagadni magát. Sűrűn exozott. A mámoros hanguliban szőlőre emelkedett.

Gepidia eleste a mi nap öröme. Itt ama neves-tes nap élő történelme Rosamunda hitvesem Kunimund leánya. Eljen é... s örítse a kelyhet — atya koporsójából készült, — férje s Pannonia údvére. Rosamunda a sötét valóra magremeget egész való-jában savarodottan, szótlanul nézett maga körül. S hogy felcsodott halált megvetően szembe vágta Alboinnak: áldozatod, atyám szívat olvasom fejedre: „Istenek büntessék meg a gyalázatot!”

A jelenetre halott csend támadt a királyi gyü-lekezésben... Helmgitlában Alboin benső emberben fellángolt Rosamunda iránti titkosit aszélme s meleg ré-szvéte sora iránt s a törrel melylyel Alboin Kunimundot áldozatul ejtette szíven aszúrja a királyt. Félig elhaló hangon Alboin még csak ennyit mondhat, többet is mondana, de ereje nincsen.

— Rosamunda! — Rosamunda gyóttál! — meg-vert Wotan isten!

A piros csizma.

Irtá: Pukots János.

I.

Íds apám, ne vigye el a tordai vásárra azt a piros csizmát. Pünkösd napjára ide gyön a püspök, jei, de szeretnék benne bérhálni!

— Nem lehet Kalári lánycum. Kall a pénz. As anyád asztendőjét sem szötkes meg ki a gyölcsök tőtnak. Aztán gyűjtenei kell a herceg-re is. A esz-noni kőfaragó furton-turt dolgozik rajta. Ujjholda késs lesz s akkorra ki kell ésszesen es elcsúf ritét is. — Hah!

MÁTHÉ JÓZSEF

NŐI-DIVATKALAP ÉS KÉZIMUNKA NAGYRÁKTÁRA
CSIKSZEREDA.

Újdonságok egyszerű, dísz- és gyászkalapokból. Valamint mindennemű kézimunka anyagokból nagy választék. Alakítások, javítások és megrendelések a legizlésebb kivitelben készülnek. Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

TANULÓ
leányok
felvétetnek.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni, miszerint a Rákóczi-utca 23. szám alatti saját házamban levő NYERGES ÉS KÁRPITOS ÜZLETEMBEN minden e szakmába vágó munkák elkészítését a legnagyobb készséggel vállalom és ezt csinos kivitelben, olcsó árak mellett pontosan elkészítem. Raktáron tartok a mai kornak megfelelő, mindenféle nagyságu RUGANYOS DIVÁNOKAT ÉS MATRACOKAT azért, hogy itt mindenki beszerezhesse szükségét ép oly olcsó árban, mint bármely nagyobb városban. — Továbbá tudatom még a mélyen tisztelt közönséggel azt is, hogy állandóan raktáron tartok KÉSZ URI KOCSIKAT ÉS URI SZÁNKÓKAT.

Bájer Ferencz, nyerges és kárpitos Csikszerezében.

Végül a n. é. közönség szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy a kocsik, valamint minden e szakmába vágó munkák javítását elvállalom. Magamot a mélyen tisztelt közönség jóindulatú pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel:

13-26

VETŐMAGVAK

árpa, zab, feketeborsó
kapható

Fekete Testvérek

Csikszerezédei lisztraktárában.

3-3

MEGNYILT ERDÉLY LEGNAGYOBB SÖRFÖZDÉJÉNEK

ÚJ SÖRNAGYRAKTÁRA.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Csikszerezében a kir. Törvényszék közelében (Szász Gergely-féle ház.) Bürger Albert jó hírnevű MAROSVÁSÁRHELYI SÖRÉNEK NAGYRAKTÁRÁT megnyitottam, hol szakszerű berendezés és kezelés mellett módomban van a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő kiszolgálás mellett a n. é. fogyasztó közönség kívánalmainak megfelelni. Naponta friss töltésű palack és hordó sörök állandóan kaphatók. Raktáron tartok továbbá borszéki, répáti, kászoni, és Székely Selters vizeket, melyeket kívánatra készséggel házhoz szállítok a legjutányosabb árak mellett. A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyok

Teljes tisztelettel: **FENYVES ALDÁR,**
marosvásárhelyi sörnagyraaktár. Telefon 58.

13-

FEKETE VILMOS

első csikmegyei, higiénikus borbély-, fodrász-üzlet és illatszertára Csikszerezében.

A n. é. közönség tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet teljesen átalakítottam és egy VILLANYERŐRE BERENDEZETT VIBRÁLÓ GÉPPEL

szereztem fel, mely mindennap — a villanyos áram üzembe hozásával — igen tisztelt vendégeimnek rendelkezésére áll. Ezuttal kívánom tudatni azt is, hogy fodrász üzletem mellett egy rendeztem be, ahol egy elsőrendű megbízottam által abban a

MANIKÜR TERMET szerencsés helyszínen vagyok, hogy még a legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Illatszertáramban pedig a hölgyek az AMERICAI DOLLAR PUDERT MINDIG MEGKAPHATJÁK 5 félé SZINBEN 5 és 3 KORONÁÉRT.

13-52 A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel
FEKETE VILMOS borbély-, fodrász- és illatszertáros.

POZSONYI FEHÉRNEMŰ-HIMZŐ ÉS VARRÓ-HÁZIIPARTELEP EHRENFREUND és SALAMON, POZSONY.

Menyasszonyi kelengyék készítése. — Legelőnyösebb vászonáru, asztalnemű és paplan beszerzési forrás.

Minta választékot készséggel küldünk.
Telefon szám 12-22. 4-52. Telefon szám 12-22.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ RUGANYOS VILHAR
BÍRTOSS-ÉS TÖRTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

KOLLARIT- BŐRLEMEZ

kaucuk-kompozitívával bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

VÉGTELENŰL TARTÓS.
Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlevel bekenni nem kell.

Kapható Csikszerezében
NAGYMIHÁLY SÁNDOR
építési anyagkereskedőnél.

5-21

Zongora- és cimbalom-
hangolást
elvállal:

BODOR DÉNES

karmester.

LAKIK:

CSIKSZEREDA,

Rákóczi-utca 13. szám alatt.

10-12

Sirolin

"Roche"

orvosiilag ajánlja a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvetykórja ellen.

Kapható minden gyógyszerárban
Egy üveg 200 Ft.

TÖLGYFA

kertsasnak, távirida-oszlop és építkezéshez fűrészáru, lécs és kertnek való deszka, nagyobb mennyiségben jutányos árban kapható.

Bérvágásokat olcsón elfogad és gyorsan teljesít
Mátyás István és Lajos gőzfűrésztelep tulajdonosok Kozmás.

3-3

REISZ MIKSA butorgyára Békéscsaba-Nagyvárad Brassó,

Kolostor-utca 32. szám. Telefon 513. szám.

Saját készítményü, kiváló minőségü modern asztalos és kárpitozott butorok jutányos árban. Müipar tervezési rajziroda.

48-50

●	□	Vidéki megrendeléseket a megrendelés napján foganalosítom.	□	●
Női divatkalap ujdonságok.	<p>Külföldi tanulmányi utamból hazaérkezve, azon helyzetben vagyok hogy a</p> <h2 style="text-align: center;">LEGJABB DIVAI SZERINTI</h2> <h2 style="text-align: center;">:: NŐI DISZKALAPOKAT ::</h2> <p>mindenkor a legizlésebben kiállitva jutányos árban árusithatom.</p> <h2 style="text-align: center;">ÁTALAKITÁST ELVÁLLALOK.</h2> <p style="text-align: center;">LIGETI SAMUNÉ NŐI DIVATKALAP NAGYRAKTÁRA, CSIKSZEREDÁBAN.</p>			Női divatkalap ujdonságok.
27-	Vidéki megrendeléseket a megrendelés napján azonnal foganalosítom.			●

valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA,
MINŐSÉGE: ARANY

□ SZÉKELY Ö. □

UJJONAN BERENDEZETT FÉRFI DIVAT ÉS KÉSZRUHA ÁRUHÁZA MEGNYILT.

A hol a legjobb és legizlésebb uri divat dolgok állanak a t. vevő közönség rendelkezésére, u mint

kalapok, sapkák, izléses nyakkendők a legjobb (Robur) gyártmányu cipő különlegességek és fehérneműek

legnagyobb választékban. Gallérok minden fazonban :: (E. Péter Gyártmány). ::

És harisnya különlegességek. Kérem a t. közönséget sziveskedjek meggyőződni ujdonságaimról és azok olcsóságairól minden vétel kötelezettség nélkül.

13-

Szabó Lajosné

CSIKSZEREDA, KOSSUTH LAJOS-UTCA.

16-

ALCSIKI BANK R.-T. CSIKSZENTMÁRTONON

1913. január hó 1-től további intézkedésig

betétekért 5% kamatot fizet

és a beteti kamatadót is viseli.

10-10

Takarékos háziasszony, otthon készíti likőrijeit, miáltal jobbat, szebbet, tisztábbat és olcsóbbat kap mintha készen venné.

Következő likőr esszenciák kaphatók

Alisob,	Kárpati keserü,
Barok,	féve,
Cacao,	Kömény,
Császarkörte,	Marasbínó,
Chartreuse,	Meggy,
Curacao,	Rum,
Dio,	Vadász likőr,
	Vanília.

Ára egy üvegnek használati utasítással 60 fillér. 23-50

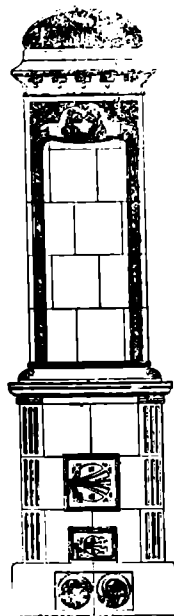
Amerikai fogcseppek a fogfájást azonnal megszüntetik. — Saját készítésű Mentholos sóborzsesz a legjobb házi-szer. — Lillimtej creme, azappan és puder a legjobb és legártalmatlanabb kéz- és arcpólo szerek.

Valódi angol, francia és hazai illatszerek, óriási választékban kaphatók

BARLA DEZSŐ

gyógyszerésznél, Csikszereda.

TELEFONSZÁM 67.
Postai rendelések azonnal intézettek. 10 koronán felüli rendelésnél franco.

Szépség, jóság és olcsósá- gánál fogva

27-

Első helyre küzdötte fel magát A PUCHER-FÉLE GYORSMELEGÍTŐ

cserépkályha, különösen *hálószobák* és *ebédlők* részére ajánlom gyorsmelegítő agyag-kályháimat, melyek azon kiváló tulajdonsággal bírnak, hogy *oly gyorsan fűtenek, mint a vas-kályhák*, de a meleget ép úgy, mint az eddigi cserépkályhák, hosszú ideig megtartják. — Ezen kályhák a legnagyobb fűtőképesség és jelentékeny tüzelőanyag megtakarítás kezesége mellett készíttetnek. Ezen gyorsmelegítő kályháim a vas-és cserépkályha összes előnyeinek szerencsés egyesítése és teljes joggal állítom, hogy a jelenkor legelőkeltebb kályhája.

A PUCHER-FÉLE GYORSMELEGÍTŐ CSERÉPKÁLYHA.

Kivánatra kályháimat kizárólagos Coaks- és szénfűtőre gyorsmelegítő Dauerbrand-betéttel látom el. — Takaréktűzhelyek megrendelésénél kérem megnevezni, hogy jobbra a falhoz, balra a falhoz vagy szabadon állva kívántatnak-e. Takaréktűzhelyeknek és fürdőkádaknak a legjobb Chamotteból, fehér, márványozott és kék csempék készülnek. Azoknak ára nagyság és kivitelük szerint állapították meg. Felvilágosítással igen szivesen szolgál az érdeklődő közönségnek, valamint a kályha és csempé mintákkal is

LAURENTZI RUDOLF kizárólagos elárúsítója Gyergyószentmiklóson.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-cementgyár Kugler és Társai, Brassó.

Csikszeredában kapható: ALBERT BALAZS ÉS FIA VASKERESKEDÉSÉBEN és NAGYMÁLY SÁNDOR CEMENTÁRU-RAKTÁRÁBAN.